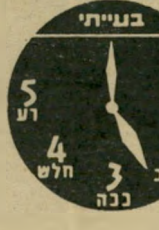

כוכב מפורסם, שמופיע כבר 17 שנים ב־ סרטים ונחשב היום לנכס היקר ביותר בעיר הסרטים. הפליאה נותרת בעינה. אפשר להניח שהוא למד הרבה כאשר עבד במחיצתם של במאים מן הדרגה הראשונה, כסידני פולאק (שהוא גם ידיד אישי קרוב), אלן ג'י פאקולה וג'ורג' רוי היל. אבל אסור לשכוח שהוא עצמו הורה כי הצד הטכני של הפקת סרטים היה רחוק ממנו מאוד. כל הכתבים שביקרו על בימות הצילומים שבה השתתף, ציינו כי רדפורד בלט בכך שלא גילה שום עניין באותם המרכיבים של עשיית הסרט שלא נגעו במה שהיין לעבודתו.

אבל כנראה שהשנים עושות את שלהן. רוכרט רדפורד, הצייר המתוסכל שהפך לשחקן כימעת באקראי, הרגיש שאין לו כבר אפשרות להתקדם בתחום הציור. כא־שר השחקנית ג'יין אלכסנדר ציינה פעם שרדפורד הוא השחקן היחיד שהאפור אינו יכול לו, היא התכוונה להחמיא לו: "אפילו אם תשימו שק על ראשי, עדיין תהוו מייד את בוב", אמרה. בעיני רדפורד עצמו אין זה בהכרח קומפלימנט, לא פעם, בעבר, דיבר על מיגבלותיו האישיות כ־ שחקן, וכן הדברים השתמע הרצון לנסות משהו אחר.

כר אנשי הנשיא. יתכן שלא חשב מיידי על בימוי. הוא סרץ למעשה מן ה־ אולפנים של הוליווד כאשר קנה חווה גדולה במדינת יוטה. הנקראת כשה דמות שהפכה אותו לכוכב גדול, "סאנדנס". אחר כך התחיל בפעילות פוליטית, בעיקר ב־ גושאים הקשורים בניצול האנרגיה ה־ טבעית (אנרגיית השמש) ובשמירת ערכי הסביבה. לבסוף הפך מפיק סרטים כדי לספול בנושאים שנראו בעיניו חשובים במיוחד, וזכה להצלחה מסחררת עם כ־ אנשי הנשיא. "למעשה", מציין היום רד־ פורד בגאווה, "הקשר שלי עם בוב ווד" ווארד וקארל ברנשטיין" התחיל זמן רב לפני הסרט. אני עודדתי אותם ועזרתי להם לכתוב את הספר ורכשתי את הזכויות

פולחן הנותים

העיט (פאריס, תל-אביב, יש- ראל) — מי שילך לסרט כדי לחפש את השערוריה המתוארת בעיתונות, עשוי להתאכזב. אין עלבונות כלפי הורים שכר לים, אין נסיון לנצל את כאבם או לעשות ממנו צחוק. זהו נסיון כן ואמיתי להתמודד עם בעייה קשה שאין ממנה מנוס במדינת ישראל, שבה המילחמה היא מציאות שאין ממנה מילוט. מה צורך להיות היחס של אותם שנותרו בחיים, כלפי זכרם של חללי הקרב? והאם אין סכנה שפולחן המתים יפריע, בסופו של דבר, לחיים? בועז, גיבור הסרט (אם אפשר לקרוא לזה גיבור), הוא קצין-מילואים שחוזר מן הקרב, נגרר שלא ברצונו להפקת חובות-זיכרון המוקדשת לחבר שנפל לידו. מחוברת. אחת הוא עובר לשנייה, והעניין הוסף לתעשייה. בשלב מסויים הוא צריך למסור דיווח-שבון, לעצמו ולסופרים, על מעשיו. לזכותם של הדימויים יקוי יושע והסופרים, עוק, שכנב עימו את התסריט, צריך לומר שהם אינם מנסים לגמד את הטרגדיה של ההורים השכולים, או להתעלם מן הצורך הנפשי שלהם להנציח את זכר יקיריהם, גם אם אין זה הולם תמיד בדיוקנות את המציאות. בועז אכול רגש אשמה על שנותר בחיים שעה שאחרים, טובים כמוהו, קיפ־ חו את חייהם. הוא זועם על שמצפים ממנו להיות טוב מכפי שהוא באמת, מפני שעבר באותה תופת שממנה לא חזרו חבריו לנשק, ומניח לאירועים לגרום אותו. יש בו הרבה מן הדמות של הצבר המצוי. החל באותו פולחן גבריות מוגזם ביחס לנשים, עבור בהסתגרות במעטה של צניעות וכלה בנקיפות מצפון על שהוא, "העיט הניזון על גוויות".

אין זה סרט מסוגן או מלוטש במיוחד. גם בעשייתו יש משהו מן החיפוס הצברי, ונדמה שלחט העשייה היה במיקרים רבים חוק יותר מן השופט ההוגוני הקארי- קטורה של יחס הצבא אל הנופלים מיותרת בהחלט, ולו

הרפו ווינברג: אין עלבונות

רק משום שאינה תואמת את המציאות ואת רוח הסרט. המסר נחס לא פעם בכך מרק גדולה אל פיו של הצופה, כדי שיבין בדיוק במה המדובר, עם פיזיונו-ירקע כפר־ שנות נוספת. לקראת הסוף מתחיל הסרט לחזור על עצמו. עם זאת, זהו אחד הסרטים הישראליים המעניינים ביותר שנוצרו בתקופה האחרונה. סרט שמדבר בשפה יש־ ראלית אמיתית על בעיות ישראליות אמיתיות, ואולי משום כך יש סיכוי שעניין גם צופם מבחוץ. שרגא הרפו מתאים להפליא לתפקיד הראשי, ואם הרוי שם הכללי שהוא יוצר אינו לגמרי סימפאטי, הרי שזה נעשה כנראה בכונה תחילה. חנה מרון, בתפקיד קטן, מרשימה ביותר כאם שכולה שמסרבת להיפת באשליות. שימעון פינקל מהווה ניווד מתאים, במליציות שלו, לדור החדש, ואילו ניצה שאול, אנדי ריצמן וענת עצמון מציגות שלוש גירסות של נערות-אחרי-המילחמה — קצת מתומ־ צתות מדי, אבל אמינות.

רוברט רדפורד מביים את טים האמון להסביר בעזרת הציור

פורד יש לומר שהצליח בכל המובנים. מבחינה טכנית זהו סרט פשוט עד כדי להרגיז, סרט שכמותו אפשר היה לעשות גם בישראל — אילו היה מצוי כאן הכיש־ רון הדרוש לכך. אמצעי-ההפקה אינם מהווים הופך, אך מה שלא ניתן למצוא כרגע בארץ הוא צוות מתאים של שה־ קנים. על מרי טיילור מור השב רדפורד מן הרגע שקנה את זכויות הספר של ג'ודית גסט, לפני חמש שנים. וזה אולי מוזר, בהתחשב בדמותה הקבועה של מור, ה־ חביבה של אמריקה, החייכנית מן הטל־ וויזיה, שהפכה את החינניות לתעשייה משגשגת. "רציתי להראות את הפן האחר שלה", טען רדפורד כאשר הציע להפקיד בידיה את תפקיד האשה היפה, המטרי־ פחת, המעודנת, המאלצת את עצמה להת־ נכר לכל מה שעשוי לפגום בדימוי שהיא קבעה לעצמה. מור לראות על המסך את שיחת החר־ שים בין האם ובנה הצעיר ("אלה אנשים אומרים א ל ולא עם אנשים אחרים", אומר רדפורד) שהרי שבועיים לפני שיצא הסרט אל המסכים התאבדה בנה בן ה־23 של מרי טיילור מור, כמה חודשים אחרי שסיפרה בעיתונים על יחסיהם הקרובים.

מרי טיילור מור ודונאלד סאתרלנד ב"אנשים פשוטים" הפנים האחרים של האשה המטופחת

על הספר עוד לפני שהושלמה כתיבתו. רדפורד מודה שלא היתה לו הכשרה מעשית כלשהי לקראת מקצועו החדש. גם היום, כאשר שואלים אותו מה מפריע לו במעמדו ככוכב, הוא מציין את העובדה שאינו יכול עוד להתגנב, כאלמוני, לתוך גנים ציבוריים או בארים, לשרבט דיר קני אנשים. ואכן, במהלך ההסרטה הוא השתמש בכישרון הציור שלו כדי להסביר לצלם, לתיפאורן ולכל אלה שעבדו עמו, מה בדיוק הוא רוצה להשיג על המסך. אנשים פשוטים הוא רבימכר המתאר חייהם של בני מישפחה בורגנית בשכונה בורגנית ליד שיקאגו. המישפחה נתונה במשבר. הבן הבכור נהרג. הבן הצעיר עובר משבר נפשי ומנסה להתאבד. האם מתקשחת ומנסה בכל כוחה לשמור על החזות המוגנת של המישפחה מן הסידרה. זהו סרט על השבריריות של השלוה ה־ בורגנית האמריקאית, שאינה מסוגלת לע־ מוד במשבר רציני מבלי שתתמוטט.

שיח של חרשים. לזכותו של רד־ צמד העיתונאים שחשף את פרשת ווטרגייט.

בחירתו שאי השקנים האחרים, דונאלד סאתרלנד וג'אני הירש, יכולה להיחשב שגרתית יותר, מכיוון שהשניים ידועים כשחקנים מעולים המסוגלים להתמודד עם מגוון גדול של תפקידים. אבל מי שזוכר את סאתרלנד בסרט את תפקידו בסרט 1900 לקאריקטורה, יכול להעריך עד כמה חשובה עבודתו של במאי מן רדפורד. הוא השכיל להחזיק כל אחד מן הדמויות פים בדיוק בטון הנכון, לא איפשר שום חריגה, הצליח להפיק מן הטובים השק־ טים ביותר ומן הדיבורים המאופקים ב־ יותר זעקות חזקות ומזעזעות יותר מכל מה שניתן היה להשיג באמצעות צריחות ובמריטת שיער. "בהתחלה", טוען רדפורד, "חשבתי ש־ כסרט ראשון אני צריך לבחור סרט פער־ לה. זה יותר הולם את האופי שלי... אבל החלטתי שאם כבר אביים, אלך עם זה עד הסוף ואבחר לי משהו קשה באמת." אין ספק שהבחירה היתה קשה, אבל התוצאה מצדיקה אותה לחלוטין.

תדרין חובה לראות:

- תל-אביב** — קאגמושה, התוודעות, בתו של כורה הפחם, הציפורים, גלוריה, טוראית בנג'מין.
- ירושלים** — קאגמושה, קרמר נגד קרמר, מאד מוסרי, איש הפיל.
- חיפה** — הסח השחור.
- תל-אביב**

- *** **קאגמושה** (גורדון, יפאן) — גנב מן השורה גדרש למלא במשך שלוש שנים מקומו של מצביא מהולל שנהרג בקרב. סרט היסטורי מרהיב, מלא הברקות, מחשבה ופיוט, של גדול במאי יפאן, אקירה קורוסאווה. חוויה קולנועית אמיתית.
- *** **הציפורים** (לימור, ארצות־ הברית) — משל מאיים על הציפורים ש־ מחליטות ביום בהיר אחד לשלם למין האנושי כגמולו, בגין כל ההתעללויות בהם. אחד הסרטים המפורסמים והמזהירים של אלפרד היצ'קוק, שמוסר ההשכל שלו מתאים לכל תקופה.
- *** **בתו של כורה הפחם** (תכ־ לת, ארצות־הברית) — סיפור חייה של זמרת ה־קאונטרי לורטה לין, מאז ילדותה בעיירת כורים פרימיטיבית ועד לזוהר המצועצע של עולם הפיומנים בנאשוויל. סיסי ספייסק זכתה באוסקר על תפקידה זה.